

Kovarezmije. Leta 1089. jo vdari sè svojo vojsko čez Oks, posede Samarkand in si podvrže več knezov, ki so vladali v teh krajih.

Znamenita je njegova vlada zavoljo miroljubnega obnašanja velikega vezira, ki se sme šteti med najprevidniše državnike in najbolj učene možé, kar jih nahajamo v stari turški zgodovini. Veliko je storil za šole, podpiral je vednosti in skrbel za izobraženje ljudstva. Pa nevošljivost mu skoplje grob. Zameril se je bil Malek-šahu in leta 1092. ga umori zavrato neki suženj, ki ga je zato vdinjal njegov naslednik.

Malek-šah umrje še tisto leto v Bagdadu v 39. letu svoje starosti, v 20. svojega vladanja. Njegovi štirje sinovi si razdelé okoli leta 1103. po dolgih in krvavih bojih veliko kraljestvo, ki jim ga je oče zapustil. Zdaj je začelo iti vzhodnje selčusko kraljestvo svojemu poginu naproti, zahodnje pa si je jelo pomagati in rasti. Mahomed, ki je dobil po smrti svojega brata leta 1104. naslov „sultana vseh Selčukov“, se je bojeval skoraj vès čas svoje vlade zoper notranje sovražnike, in čeravno je zmagoval, oslabil je vendar tako zelo, da se je še komaj mogel braniti križarjem, ki so bili takrat Sirijo posedli. Umrli je leta 1118. in zapustil državo svojemu 14letnemu sinu Abulkarem-Mohamedu, ki je pa le malo časa vladal.

(Dalje prihodnjič.)

Dopisi.

Iz Buda-Pešta 1. sveč. V. B. — Avstrija kmalu bode zaročena z dvalizmom in vsaki dan utegne se slišati, da je magjarsko ministerstvo izvoljeno. Odbor sedem in šestdesetnjakov peštanskega deželnega zbora zdaj tako hiti z obravnavami o vzajemnih državnih zadevah, da brž ko ne bode že prihodnji teden vès deželni zbor te obravnave v pretres vzel in skor gotovo je, da bode zbornica poslancev vse odstavke brez prenapredbe odobrila, in tako bode storila tudi zbornica velikašev. K večjemu v enem tednu potem utegne magjarsko ministerstvo že gotovo biti. Kdo Magjarom krmilo Avstrije na milo in nemilo družih narodov v roke podaja, tega mi menda ni treba razkladati. Ako mora Avstrija še nemško-magjarski dvalizem skusiti, naj se zgodi! Slovani niso tega krivi; bojé se pa na vso moč, da ne bi dvalizem prepozno pokazal nesrečnega svojega sadu!

Maribor 20. jan. — Naša velika beseda 16. t. m. v Kartinovi dvorani Slomšekovega spomenika odbornikom na čast je bila dostojna; nekteri mislijo celó odlična. Okoli 400 gostov se je zbralo iz Slovenje Bistrice, iz Frauhajma, Ruš itd., pa tudi prijatelji čitalničini iz Maribora so prišli v obilnem številu, tudi c. k. okrajni predstojnik g. Aračeza je počastil besedo in s tem Slovincem svojo prijaznost skazal. Predsednik je primerno nagovoril občinstvo ter povdarjal moč rodoljubja, ki je pripravljeno blago in kri žrtovati domovini in je rodilo vsegdar najslavnejše čine in tako tudi narodovemu buditelju Slomšku postavi spomenik hvaležnosti in spodbude. Po mnogih pomenkih in prevdarkih je naposled obveljal predlog, da se spominek Slomšku postavi na prostoru pred cerkvijo sv. Alojzija in med semeniščem in gimnazijo. Mislilo se je, da pride spominek na kak javni trg našega mesta; al ni ga pripravnega trga za javen spominek, pa tudi če bi kje bilo prostora, „mestni naši očetje“, za to pobarani, so kar naravnost rekli: mesta ne zadeva ta stvar (spominek) nikakor!! — Potem se je vršil program, ki je bil deloma že zadnjikrat v tem listu naznanjen. Pevstvo so podpirali izvrstni gosp. pevci sl. ptujske čitalnice in tako-le je bil združen zbor v jakem številu preko 40 glasov je segal globoko in krepko poslušalcem v srce in

klical Slovincem: „Naj volja tako krepka ko tvoje gore, naj moč ti bo taka ko tvojih je rek.“ S temi besedami namreč povzdiguje S. Jenko v pesmi „Naše gore“ rojake svoje, in lep napev ji je zložil dr. G. Ipavec. Drugi zbor je bil hrvatska pesem „Gde je slavsko domovina“ od J. Kukuljevića. „Gde slavyjska narav prosta, gde duh pravi ljudski osta, široki je sveti dom vseh gdanah Slavjanom“ — se je razlegel krepk in veličasten odgovor. Gospodom pevcem sl. ptujske čitalnice naj tukaj za njihovo ljubeznjivo prijaznost in darežljivo vzajemnost očitno izrečem iskreno zahvalo. Jako dopadli so se samospevi naše domače umetne pekinje rodoljubne gospé V. in deklamacija gosp. dr. R., ki nam je Tomanovo „Rodoljubje“ navdušeno govoril. Zdaj pa pridejo naše posebnosti, da bolj rečem, odličnosti: igra na goslih in „Črni Peter.“ „Črnega Petra“ smo že večkrat videli; al zdi se nam, da so pred večim občinstvom igralci še bolj vroči; vse se jim je bolj nagodilo, tako da smemo reči, da ta večer se je po tukajšnjih igralcih ta igra najlepše igrala; obilen smeh med igro in ploskanje brez konca po dokončani igri je našim prostovoljnim umetnikom in umetnici najboljša hvala. Na goslih je gospodičina Weiser, hrvaška umetnica, igrala, tako nežno in mило in je goslam izmikalala tako ganljive glase in harmonije, da ji izvedenci in ostri sodniki priznanja in naslova umetnice niso mogli odreči. Nam pa, ki umetnosti te ne razumemo po vrednosti ceniti, so se narodne melodije in posnevanja tamburice v spomin vtisnile, in da tega ne hvalim, česar ne razumem, sem navedel le sodbo znalcev in pa navedem občno hvalo poslušalcev. Slava rodoljubkinji! naj spravi v čast hrvaško in slovansko ime po svoji umetnosti, ki jo je ji Bog dal. — Tako se je vršila z občno zadovoljnostjo ta javna beseda; potem je nastopila mestna godba in urni plesavci in plesavke so prišli na svoje delo, česar so že komaj čakale krasotice mlade. Veselica je bila celo noč.

Iz Pliberka. — r. *) (*O naši volitvi v Velikovec 29. januarja.*) Kakor se sè srčnim veseljem in narodnim ponosom oziramo pri sedanjih volitvah na vaše slavne zmage po Kranjskem in Štajarskem, tako osupnjeni moramo biti na Koroškem, ker nam sopet te volitve spričujejo, da se jih veliko število naših Slovincov še sedaj niti svoje narodnosti, niti še manj svojih pravic ne zaveda. Slišali ste že drugod, da sta naša vrla slovenska kandidata pri volitvi v Velikovec 29. januarja padla. Res da smo zastran g. dr. Pavliča že naprej malo upanja imeli, ker je po vsi tukajšnji okolici še premalo znan; a kdor za naše okoliščine vé, se mora še čuditi, da je 34 glasov dobil. Nobena živa duša, dá, celó naši zakleti nasprotniki pa vendar si niso mislili, da g. Einšpieler ne bo ostal v večini, in še sedaj nam ne gré v glavo, kako da je bilo to mogoče. Zahvaliti se ima največ Slovincem unkraj Drave, našim fužinarskim uradnikom v Prevalih, v Možici in enemu v Črni, pa Guštajnčanom, zlasti lebuškemu županu in pliberškemu zdravniku, ki sta že poprej na vse kriplje in na vso sapo (g. Einšpieler si lahko misli, kdo da je tukaj njegov poseben prijatelj!) zoper njega delala, in vidé, da v pliberški okolici za nju kratkimalo ni zmage, sta seme svoje agitacije po družih okrajih sejala; dá, lebuški kakor pliberški župan peljala sta se že pred večerom volitve v Velikovec, ter delala za žive in mrtve zoper oba narodna kandidata Einšpielerja in Pavliča. Zato si le dobro zapomnite, kako nasprotniki znajo, in se nikdar pred njimi dosti svestih in gotovih ne mislite; — naši nasprotniki cele noči ne spé! Še celó na dan volitve sli-

*) Prosimo lepo.

šati je bilo nekega kmeta, ki je po svoji zdravi pameti tako-le modroval: „Ne udajmo se jim! Mi smo Slovenci; mi smo kmetje; zato hočemo imeti Slovence iz kmečkega stanú za svoje poslance. Taka sta gg. Einspieler in dr. Pavlič, ki naše žulje in naše rane poznata, ona dva vsi volimo!“ Pa — čujte: ravno ta mož, Bog vedi, kako pozneje presukan, ko pride na-nj vrsta, da oddá svoj glas, imenuje ravno obá nasprotna kandidata! — Pred volitvijo jel je g. notar Mertlitsch po nemški nekaj zeló nerazumljivega bombastično kašljati. Zoper to se vzdigne nek volilec iz kapeljskega okraja, g. Haller, in ga zavrne, da naj sè Slovenci slovenski govorí, ter jim razloží, kje je videti prid in dobiček dosedanjih volitev. Volili smo, je rekel, pred 6 leti, volili drugič pred 3 leti g. Einspielerja; a ta gospod, ki je za nas govoril, ni jim bil v deželnem zboru po volji; iskali in iskali so tako dolgo prilike, da je iz deželnega zbora odpadel. Kaj nam toraj vse te volitve pomagajo, ker imamo zavoljo njih le prazno hojo, nepotrebne stroške in čedalje bolj hude in žalostne čase?! — Kaj je g. Merlitsch v svoji slovenščini na to hotel skup skašljati, ga ni živa duša razumela, samo to vemo, da je pošteni Haller, zlasti kar koroški deželni zbor zadeva, resnico govoril. Zato čast mu, kakor tudi čč. gg. duhovnom in volilcem naše pliberške okolice, ki so se vrlo držali narodnih poslancev; a vendar zoper silo niso zmogli. Ostal je tudi g. Einspieler za 3 glase na veliko nam žalost in kvar v manjšini; to pa za tega del, ker so nektare soseske nasprotne fužinske gospode izmed sebe kot volilce v Velikovec poslale. — Nauk iz tega si povzemite sami, če si hočete kterikrat pomagati. A za sedaj je kesanje prepozno, — kakor ste si postlali, tako bote celih 6 let ležali! Danes, 31. januarja, imajo naši in velikovski mestnjani sè kapeljskimi tržani svojo volitev. Moje prigovarjanje, da naj bi g. dr. Pavliča volili, bilo je bob v steno. Kakošnega zastopnika si bodo toraj izvolili, si lahko vsak misli, posebno kdor vé, kakošnega duhá so naši „purgarji.“ Zato o njih ne govorim, kakor se njihova volitev z mojo vestjo ne strinja in se je zato ne maram udeležiti. Milujem le nekega sicer visoko čislanega gospoda, ki jim je v taki protinarodni volitvi za podrepcó. Žalostna nam na Koroškem v národnih zadevah majka Slava!

Od Savine 2. sveč. — Kako srečno da so se izvršile volitve v kmetiškíh soseskah po vsem slovenskem Štajarskem, in da sedaj namesti dveh imamo osem národnih zastopnikov v deželnem zboru, znano vam je; slovenska „hydra“, — tako so naša dva poprejšnja zastopnika Hermana in Razlaga psovali — ima zdaj osem glav, in Kastor in Poluks ne bota več sama sedela, v pomoč sta dobila šest drugih vrlih mož. Ali drugačne od volitev kmetiškíh sosesk so bile volitve pri nas na Štajarskem za mesta in trga 28. januarja. Spodnja Štajarska voli štiri poslance v deželni zbor, enega v Mariboru, enega v slovenskem Gradcu, enega v Ptuj, in enega v Celji. V Celji volijo razun Celja tudi še Brežice, Sevnica, Laški trg, Žavec, Gornji grad, Ljubno, Mozirje in Vojnik. Nemški kandidat, kakor veste, je bil dr. Neckerman, zdravnik v Celji, na slovenski strani je g. Alojzi Pesarič, rojen Žavčan in svetovalec okrožne sodnije v Celji, kandidiral. — Ko je dr. Neckerman govoril, ga ni od slovenske stranke nihče motil ali ustavljal; ko pa je Pesarič nastopil, je bilo že vse na nogah in le čakali so trenutka, da so razuzdano čez-nj planili. Pri nekem čisto parlamentarnem stavku, kterege pa razkačeni celjski nemški volilci niso hotli razumeti ali ga res razumeli niso, se povzdigne strašno vpitje, rijovenje, tulenje, žvižganje na pišalke in krik: „hinaus mit ihm“ in taci h suruvih besedi več,

dokler Pesarič ne omolkne in odstopi. Pred-njega skočijo celó nekteri gospodje, med njimi znani dr. Mörtl, da vrlemu Pesariču ni ostajalo družega, kot misliti si: Narod odpusti jim, saj ne vejo, kaj delajo! Ako je to sad hvaljene nemške kulture, Bogme, da nikogar ne zavidamo za-njo!! Terorizem je bil tak, da je bilo zares čuda, da je med Celjani vendar še nad 30 volilcev za gosp. Pesariča glasovalo; vsak je zares „Spitzruthen“ tekkel, kdor je možato za-nj glasoval. Znano vam je, da trgi potem niso hotli voliti, kajti to ni bila nobena volitev več; odšli so iz dvorane in mislijo protest zoper to vložiti. Volili so samo Celjani in menda 2 iz Laškega trga. Tržani sedaj vendar vejo, pri čem da so, ako bi kdaj tako omikani liberalci (oder was?) oblast v svoje roke dobili! Velika sreča je bilo le to, da gosp. Pesariča nobeden ni zgrabil, sicer bi se bil krvav boj vnel, čegar izid bi bil gotovo žalosten, ker razkačenost je na vsakej strani prikipela do vrhunca.

Iz Istre — piše „Primorec“: „Deželnih poslancev volitve so končane; večina prejšnjih poslancev je izvoljena. Deželna vlada si je veliko prizadevala, da spravi prave (slovenske) Istrijane v zbor. Dva naša poslanca sta gg. Sardoč in dr. Lion: slovenske krvi obá; v zboru bomo videli, kako se bosta za naše pravice potezala.“

Iz Istre. — Na Volovskem sta 26. januarja volovski in novogradski kanton zbirala svoja dva poslanca v poreški deželni zbor. Kaj mislite, jeli bilo to težko delo? Prav lahko! Vse je bilo pripravljeno in vbrano, — nobena struna ni počila: stara poslanca g. Klinkovström, c. k. svetovalec v Trstu pri namestništvu, in g. Jurinac, moščenški plován, sta izbrana. Bilo je nazočih čez 60 volilcev, kmetiškega in gosposkega stanú. Kakor sem videl, ni bilo posebne zadovoljnosti, vzlasti z volitvijo g. Klinkovström-a ne, pa vendar so razun dveh (ktera sta se volitve zdržala), vsi za-nj glasovali. Uradnikom se ima g. Klinkovström zahvaliti, da so mu zopet, kakor 1862. leta, dobro uglasili pot v deželni zbor. Al vès svet se čudi nad tem, da tù in drugod c. k. uradniki tako hrepenijo po stolih v deželnih zbórah, ki so vendar le prav za prav odločeni drugim poslancem iz naroda, da oni povejo tù c. k. uradnikom in vladi, kje jih čevelj tišči, ti pa naj jim potem pomagajo. Vladati, zraven pa v deželnem zboru poslovati, to je menda narobe svet; to dobro vejo tudi Magjari, ki so unidan sklenili postavo, da uradnik ne more poslanec biti, ali če hoče biti poslanec, naj se odpové uradniški službi. Da se prosti kmet ne odtegne lahko gorkemu priporočilu vorsteherjevemu, to vsakdo vé; al čuditi se je izobraženim neodvisnim ljudém, da govorijo tako, delajo pa drugač. Izreči se javno proti tej ali uni osobi, a v tem hipu za-njo glasovati, to ni značajno, to ni možato. Naj delajo nemškutarji ali lahoni tako, pravega Slovana mora možka beseda odlikovati; on mora biti nepremakljiv proti vsakemu vetru, kakor vidiš nepremakljive stene na obalih morskih. Kar se tiče gosp. Klinkovström-a, ne odrečemo mu, da je dober uradnik; al kako more zastopati narod slovenski, ako jezika njegovega ne zná? Kaj bi Lah rekel, ako bi se mu ponujal poslanec, ki ne razume njegovega jezika? — kaj bi rekel Nemec, ako bi se mu priporočal Slovan, ki ne razume nemški? Mili Bože, kje si še narod slovanski! — Neki prijatelj iz srednje Istre mi je pisal, da imajo biti vsi stari poslanci sopet izbrani. Naj bi jih rodoljubi po „Novicah“ razglasili; — bomo saj videli, kako veliko čudo se je dogodilo, da so misli stotine in stotine starih in novih odbornikov enake.

V Kastvu 12. jan. A. M. — Ne daleč od morja, na prijetnem griču čepí Kastav, majhino obzidano mestice, žalosten ostanek nekdanjih izhodnih napadov. Ker

je bil od starodavnih časov svojim avstrijskim gospodarjem zvesto udan (kakor je tudi dan danes), zato so ga sosedni Lahoni iz nevošljivosti (kmalu bo petdeset let) s košom pokrili, in kolikokrat revež je svojo vojaško glavo spod koša pokazal, vsakokrat ga je kakošen sovražnik po temeni s polenom laži neusmiljeno čvrknil. Sovražnikov pa tukaj v Primorju toliko štejemo, kolikor jih ima edinost avstrijskega cesarstva, narodnost in enakopravnost slavyjanska. Žalibog! da še pošteni našinci*) kakošno črhnejo o Kastvu, ki utegne krive misli raznesti po svetu. Tako pravi neki dopisnik iz Kastva (?) v broji 50. lanskim „Novic“, da se tu mesi društvo, katero se bo o mladem letu „Liburniško društvo“ imenovalo. „Liburniško društvo“! Stara Liburnija, kadaj že si umrla, mlada se pa še rodila ni! Stara mati Slava je prestara, in ne raja več; mačoha laščina, od kar je po slavnem našem Tegetthofu na pomorski bitki poleg Viša vdova postala, ne bo rodila mlade Liburnije menda nikoli! Društvo, o katerem oni pisatelj piše, živi že davno, — društvo sicer brez imena, al samo na sebi zabavno društvo. Res je, da laška sapa ga je pogostoma prepihala; al nikoli ga razpihala ni. Osemnajst let je že preteklo, kar se pri vsaki društveni veselici živahno peva prav po domače laški stranki nasproti tako-le: **)

Kroz prodrtu črnu maglu
Blišče mili sunca zraci,
Nadu nam sbudjuju naglu,
Da će Kastvu bolje bit!
Neka, neka, bude bolje!
Stojmo, stojmo dobre volje!
Al vihar i dandanas,
Još ni daleko od nas!

Još se sile neki ružni,
Razdiravi Vološćaci
Ov naš Kastav brižni, tužni
Kako pišće skopunit!
Stari, mladi, otc, dica!
Bog će pomoć i Trojica!
Stavimo se svi arvat,
Ja, i brat, i brata brat!

Hajd lumbardu na zid vali!
Bubanj na bok, pušku v ruke!
Bubnji, viči, streljaj, pali!
Tru, tum, be-pum, tru-tum-be!
Nek strepetcu ribe v moru!
Nek ostave zveri goru!
Mora valje past mrtav,
Ki podkapa naš Kastav!

Ta domača 19 let stara pesem je zdaj prelazila iz starega zabavnega društva v mlado čitalnico, ali bolje rečeno, staro zabavno društvo se je pomnožilo, in izbralo si ime „čitalnica v Kastvu.“ 17. novembra u. l. so se zbrali čitalnični člani, so pregledali, presodili že poprej osnovana pravila, in jih poslali visokemu namestništvu v potrjenje; 27. decembra je bil sopet zbor, in z radostjo je proglasil, da je visoko c. kr. namestništvo „čitalnico v Kastvu“ 13. decembra u. l. pod br. 15611. v našem jeziku potrditi izvolilo. Kar sta ta dva zbora važnega in posebnega sklenila, to bo menda o svojem času čitalničin odbor po „Novicah“ razglasil. V Kastvu tedaj o mladem letu ni „liburniško društvo“, ampak pravega imena „čitalnica“, ravno sedaj še mlada reva, bo že počasi svilno obleko dobila. — Naj temu dodam še malo besedic, ki bojo razveselile vsakega bravca našega duha. V predzadnjem svojem dopisu sem prav iz srca hvalil božjo previdnost, da nam je po visoki vladi sémkaj poslala za okrajnega poglavarja moža pravega značaja in neutrudljive delavnosti. Sedaj je ta resnica uže dobro poznana kmetom in županom, katerim on prav po domače dopisuje. Kolika korist v času in denarji, da nihče več ne išče sumljivega ali lažnjivega tolmača! — Ker je gosp. predstojnik sprejel podeljeno mu gradjanstvo, zato se je 28. in 29. dec. naše občinske skupščine udeležil. V tem zboru je za pogozenje Krasa, za povzdigo šumarstva itd. tako

krepko govoril, da je vse osupljeno bilo: zastran poduka pa (reč najvažniša), da bi se naši glavni šoli, ker Kastavec mora za osem mesecev na leto in dan, da si družinico prihrani, v obrtni polente iskat, peti razred pridjal, za kmetijstvo, više računstvo, posebno pa za risanje, je naše lesene „patres conscriptos“ tako malo ganil, da so starokopitneži vsi na občno škodo in sramoto v strahu, da ne bi do malo časa mlado jajce več vedelo ko stara kokoš, enoglasno izrekli: „tega nočemo.“ Al mogočnejša umna beseda in trdna volja! Po izgledu modrega moža isti dan nabralo se je nekoliko denarja, osnovalo društvo, in stavila na noge privatna šola za risanje, in že davi sem naštel petnajst mladih pričetnikov. Ta mož pa je plemeniti Klesius, c. k. svetnik namestništva; slava mu!

Iz Materije. — Končane so volitve; izvoljeni so poslanci v poreški zbor in sicer brez posebnega ravsa in kavsa, ker sposobnih mož nimamo tako na zbiro, kakor na priliko kranjski Slovenci; zadovoljni moramo zatoraj biti, ako se nam ponudi — kak tujec! Ne vemo, ali bo kak domorodec prihodnji deželni poreški zbor s krepko besedo iz prejšnjega sladkega počitka dramil? Pač trebalo bi nam možaka, ki bi mu srce za narod bilo, da bi ga podučeval ne samo, kako naj si nebeški raj zasluži, temuč tudi, kako naj si svoje težavno življenje polajša, — da bi ga učil umno kmetovati, ker do sedaj je poljedelstvo pri nas identično s siromaštvom. O! da bi vsaj vsak deseti kmet umel brati; gotovo bile bi potem „Novice“ našemu kmetu to, kar so kranjskemu poljedelcu, namreč zvest svetovalec v umnem napredovanju; prirodile bi gotovo tudi pri nas tolikanj žlahnega sadu kakor drugod. Al kar še ni, utegne biti; upamo vsaj, da tudi pri nas bode kadaj zorilo. Hvala našemu cesarskemu namestniku baronu Kellerspergu, da ostro zahteva, naj se narod po deželi v narodnih šolah v narodnem duhu izobražuje! Upamo, da bode to fundament srečnejši dōbi. Želeti nam je dalje, da bi Slovenci vsi združeni bili pod mogočnim štitom „viribus unitis“ v eno administrativno oblastnijo, ker do zdaj nas odcepljence naši sorodni bratje komaj po imenu poznajo. Res, v nevarnosti smo; če tudi imamo vrlih pastirjev duševnih, nam vendar političnih voditeljev manjka; zlasti pa čutimo to pomanjkanje v tej znameniti dōbi, ker se vedno bolj šopiri po Istri znani talijanski napuh, ki nam s pogubo žuga.

Iz Goriškega. (Volitve.) Tudi mi smo z volitvami jako zadovoljni; lani smo imeli v zboru le 3 narodne zastopnike, zdaj imamo jih že šest; izvoljena sta namreč bila v Gorici gospoda Winkler in Marušič, v Tmini gospoda Dr. Tonkli in Gorjup, v Sežani gospoda Černe in Abram. Očitna priča je to, da se zaveda narod slovenski. — V Gorici za mesto sta izvoljena grof Vilelm Pace in dr. Visini (mestni župan). V kupčiški zbornici sta izvoljena gospoda vitez H. Ritter in Dr. Deperis (kakor leta 1861). V Cervinjanu je izvoljen vladin priporočenelec, c. k. sekcijski načelnik v kupčijem ministerstvu g. Sicini pl. Pretis-Cagnodo. V Karminu je zmagal Dr. K. Doliak, persona ingratissima opozicijski italijanski stranski. Iz Tomina (danes 31. jan.) ni še volitev znana. — Za 4 laške okraje je bila volitev v Gradiški; izvoljena sta L. grof Strasoldo in pa Ant. pl. Dottori. Volilna borba v Gradiški je bila podobna volitvam na Angleškem in Ogerskem, kjer morajo volilce krotiti, da se ne stepó.

Iz Črnomlja 1. sveč. F. — Pri današnji volitvi izvoljen je bil za deželnega poslanca Martin Krmar, kmetiški posestnik na Radovici z 33 glasovi. Za njim je dobil največ glasov, namreč 20, g. dr. Juri Strbenec, vrli domorodec; škoda, da ni zmagal; ali neki volilec je jako zoper njega agitiral. Za revni belo-

*) Zagotoviti Vas moremo, da je pisatelj onega dopisa domoljub; al od daleko je pisal, kar je napak izvedel. Vred.

**) Po napuljskem napevu: „Nell' Amore.“ Pis.

kranjski svet bi bil gotovo občespoštovani gosp. doktor najsposobniši zastopnik, ker kakor rojen Beli Kranjec dobro pozná reve naše, ima kot doktor pravice pravoslovno znanstvo in je dober govornik. Upamo pa, da tudi volitev g. Kramariča je dobra, ker Kramarič je vnet za domovino in se bo za blagor njeni z družimi veljavnimi možmi v deželnem zboru iskreno potegoval. Sej prevdarni mož, ki „Novice“ marljivo bere, vé, kaj je pravo in potrebno. Gosp. Kapelle je dobil le 5 glasov; da je „ordna“ oskrbnik, to mu je bilo pri večini volilcev na poti, kakor dr. Strbencu to, da je duhovnik! Veseli pa vsacega prijatla naroda slovenskega, da ni noben nemškutar kacega glasa dobil. Zastonj so bili tedaj tudi tisti pozivi „Kranjci“ v Črnomelj in Metliko poslani, ker se za-nje še nobeden zmenil ni.

Iz Bohinjske doline 1. sveč. Tudi pri nas smo izvolili od odbora narodnega v Ljubljani nasvetovanega moža, preč. gosp. Lovro Pintarja. Kakor smo dozdej imeli poslanca vsega vnetega za narod naš, dr. L. Tomana, tako stavimo vse zaupanje do novega svojega zastopnika, da bode nepremakljiv steber za srečo našo duševno in telesno. Mož je obširne vednosti in pozná naše reve in nadloge. Ker pa ima srce za nas, mu bode tudi beseda lahka.

Iz Kranja. — Tudi mi imamo od 29. dne u. m. telegrafišče, in smo tedaj z velikim svetom v ožji zavezi.

Iz Kranja. — V nedeljo, 10. dne t. m. bode čitalnica naša slavila Vodnikov god z „besedo“ in plesom. K tej svečanosti uljudno vabi vse čitalničine ude odbor.

Iz Krašnje. — V zadnjih „Novicah“ je bilo brati, da je dobil gosp. predstojnik R. pri volitvi v Kamniku 13 glasov; temu vendar ni bilo tako. Bilo je volilcev sicer 85, al izmed njih je eden doma ostal, neki drugi se je glasovanja izdržal, in tako je glasovalo le 83 volilcev, katerih glasovi so se razdelili tako, da je dobil Dr. G. 1, predstojnik R. 11, in bivši naš poslanec, gosp. dekan Toman 71 glasov. Vzrok, da je narodna reč sijajno zmagala, je od ene strani ta, da je tukajšnje ljudstvo od zadnje volitve, toraj v šestih letih, v narodnem oziru v resnici precejšen korak naprej storilo, od druge pa tudi to, da so rodoljubi podučevali ljudstvo, ter mu reč, za katero gre, pojasnovali, to pa ven in ven iz resnične, čiste ljubezni do naroda, do dežele in cesarstva, operaje se edino na pravico in resnico. Da-si je pa zmaga naša, vendar rok križem držati še nikakor ne smémo, kajti še se jih med nami nahaja, ki še vedno dremljejo, in národna zavest je zdaj še le cvésti jála, toraj še zmiraj v nevarnosti, da je kaka sovražna sapa ne opali in ne zamori. V dokaz, da še ni vse, kakor bi biti imelo, imate tu pridjane sledeče vrstice, ktere mi je ravnokar med drugimi pismi nek ženin iz kamniškega okraja prinesel. Glasé se od besede do besede tako-le: „Die Gemeinde R. giebt die bewillguug dem V. K. von H. Hauss Nr. 57. giebt im Guthen Sitten Zeugniß zu Haeurathen.“ I. M. B. M. Ubogi mož! sem si mislil, ko sem to čobodro prebral. Ko bi se vi zavedili, da ste oče župan, gotovo bi bili spisali to dovolitev po domače, in če tudi ne popolnoma pravilno, pa saj tako, da bila reč komu podobna, in človek bi vas spoštoval. Ker pa hočete „purgermajster“ biti in nemščino lomiti, me silite od ene strani vas milovati, od druga pa smejati se vam. — Pač čudno, da morejo nekteri domači na domači slovenski zemlji še zmiraj taki prismojenc biti!

Iz Ljubljane. 30. dne p. m. so volila mesta in trgi. V Ljubljani sta bila izvoljena dr. Toman s 335 in dr. Klun s 331 glasovi; nasprotna nasvetovanja sta padla: dr. K. pl. Wurzbach z 199 in dr. pl.

Kaltenegger z 102 glasovoma. Kupčijska zbornica je volila svoja prejšnja poslanca Horaka in Debevca. — V Tržiču je izvoljen dr. Prevec z 92 glasovi zoper grof H. Thurna, ki jih je dobil 82; — v Postojni baron Schloissnig s 193 glasovi zoper Obrezo, ki jih je imel 124; — v Idrii vit. Anton Gariboldi z 56 glasovi zoper Dežmana z 43 glasovi; — v Novomestu Ludevik Ravnikar z 133 glasovi zoper 66, ki jih je dobil dr. Zupan; — v Kočevji Fr. Sovan z 104 glasovi zoper 2 dva samca druga; — v Kranju je zmagal c. k. okrajni predstojnik vitez Höffern (kandidat na svojo roko) z 93 glasovi zoper 59 Pirca, ki ga je priporočil narodni odbor; nasvetovanec centralnega odbora župan Grbec ni dobil nobenega glasú. — Dostaviti je še, kar je po pogrešku unidan izostalo, da kmetiške občine so volile v Radoljci Lovro Pintarja za svojega poslanca. — Iz vsega tega je očitno, kako slavno je zmagal narod naš. —

1. dne t. m. so volili veliki posestniki. Prejšnji dan so imeli posvêt pod vodstvom grofa Antona Auersperga, načelnika „nemško-liberalne“ stranke. Prvi predlog njegov je bil: manjšina današnje skupščine se nepogojno podvrže sklepom večine. „Oho!“ — od ene strani. Drugi predlog: „Mi ne gremo v izredni državni zbor po patentu od 2. jan.“ Še hujši „oho!“ od več strani in vroči govori, ki so — razdrli bratinsko zvezo. Drugi dan pri volitvi šteje gospod načelnik „die Häupter seiner lieben Verfassungstreuen,“ misleč, da so včerajšni odpadenci se spokorili čez noč, „aber sieh — es fehlte zwar kein theueres Haupt,“ al trdno so se njegovega načela držali le grof Jožef Auersperg in brata barona Apfalterna. To videti, stopijo ti 4 gospodje pred volilno komisijo in rekši, da ne volijo — zapustijo dvorano. Ostali so volili osebno in po pooblastnicah in izvolili pl. dr. K. Wurzbacha z 49 glasovi, pl. dr. Jul. Wurzbacha, barona N. Rastnerja in dr. Zavinška s 43 gl., Fr. Rudeža, pl. Langerja, grofa H. Thurna, Smolo, J. Seuniga in Dežmana z 42 glasovi. Dr. Zupan in Kromer nista hotla sprejeti volitve velikih posestnikov, ki se jima je ponujala. — Narodnemu svetu so te volitve prav po volji, ker je že pred vedil, da bi bilo preveč, ako bi še v tej vrsti národni možje zmagali, čeravno so Miroslav Vilhar, Drag. Rudež, marquis Gozzani, Dolenec Anton, in Ludevik, Janko Urbančič, Vašič, dekan Vovk, Pelikan in Juvanec imeli imenitno število do 20 glasov.

— V nedeljo je bila deputacija pomnoženega odbora za železnico ljubljansko-belaško pri Njih eksc. deželnemu poglavarju baronu Bach-u in mu izročila spomenico o tej zadevi s prošnjo, naj jo blage volje predloži c. k. kupčijskemu ministru. Gosp. deželni poglavar je deputacii prijazno zagotovil svojo pripomoč.

— Mestni odbor je prečastitega gospoda profesorja dr. Leona Vončina, gledé na njegove večletne zasluge vzlasti za duševno omiko mladih obrtnikov, izvolil za meščana glavnega mesta.

— V nedeljo praznovala je naša čitalnica, kakor vsako leto, spomin Vodnikovega rojstva s slovesno besedo. Z overturo k domači spevoigri „Tičnik“ od dr. Ipavca pričela se je beseda. Godel jo je čitalničin orhester združen z vojaško godbo tukajšnega topničarskega polka; dobro se je izvršila. — Potem se je predstavil Bilčev dramatični prizor „Slovenija oživljena“, ki je ves primeren temu večeru. Da se je dobro deklamovalo, porok sta nam gospoda Drašler pa Kobler, kterima ste bile izročeni večí nalogi Zoisa in Vodnika; le to moramo opomniti, naj bi se taki prizori raji v navadnih oblekah davali. — Pri čveterospevu iz opere „Rigoletto“ slišali smo najboljše pevske moči našega

mesta. Kdo ne pozná izvrstnih glasov gospé Prúkarjeve in gospé Ane Pesjakove? kdo ne lepo zvonečega petja izvrstnega našega tenorja gosp. Vikt. Bučarja? Kaj hvaležni smo mu, da nas je zopet enkrat razveselil s svojim milim glasom, ne le v čveterospevu, ampak tudi v dveh krasnih samospevih. Ne smemo pa tudi pozabiti gospoda Valente in gospodičine Hohnove, ki se je skazala pravo umetnico v spremljevanju na glasoviru. Cvet besede pa sta bila dva zboru Tovačevskega, „srbske narodne pesme“ in pa „na gorah.“ Le en glas bil je med poslušalci, da tacih zborov v naši čitalnici še nismo slišali. Gospodom pevcem kakor njihovemu vodju g. Prochazki je donela soglasna hvala, in to zaslužena hvala. Ako bode pevovodja tudi vprihodnjič zmiraj s tako marljivostjo vodil naše petje, kakor do zdaj, smemo upati, da se je za našo čitalnično godbo pričela nova dôba. Naj bi ne bila naša nada prazna! Slovanski potpouri od Strauss-a končal je besedo. — Zdaj pa se je začel najsijajniši ples, kar jih je bilo do zdaj v letošnjem predpustu v našem mestu, ki je pa tudi trajal do zore. Ako si se ozrl okoli sebe, gledal si cel vrtilj krasnih rožic. Veselje, ki je vladalo po čitalničnih prostorih, bilo je pa zato tudi toliko, da si ga večega ne moremo želeči. Da si tudi bi mogli mnogo še kaj bolj zanimivega podati „Novicam“, kakor le „krojaški“ feuilleton blačil naših krasotic, vendar nočemo s tem jemati „Novicam“ prostora za druge važne reči. Sklepamo te vrstice s presrčno željo, naj bi se nam kmalu zopet povrnil tako vesel večer; mnogim pa, ki se bojé, da bi v naši dvorani ne našli dovolj prostora, svetujemo, naj le pridejo, da vidijo, kako bodo dobre volje. Plesalo je nicojšni večer okoli 70 parov; prav izvrstno lepa družba je bila, in krasotice take, ki jih nahajamo tukaj le med slovenskim svetom. — Iz Dunaja je ondašnja slovanška beseda poslala pozdrav Vodnikovi svečanosti in isto tako gosp. dr. Klun.

— Tudi društvo „Južnega Sokola“ je slovesno obhajalo god Vodnikov in sicer 2. svečana v njegovi rojstni hiši v Šiški. Župan zgornje Šiške g. vitez Gariboldi je v lepem govoru pozdravil prijatle Vodnikove, ki so z ravno tako iskrenimi govori odzdravljali županov pozdrav.

— Jutri v četrtek ima „Južni Sokol“ svoj shod v Virantovi gostilnici.

— Čitalnica napravi svojim udom še dva plesa sedanji pustni čas: namreč v nedeljo 10. in 24. dne t. m. Začetek vselej ob 8. uri.

— „Danica“ v 4. svojem listu popisuje lepo slovesnost, pri kateri je c. k. okrajni predstojnik metliški mnogozasluženem fajmoštru suhorskemu gosp. Janezu Škoficu izročil zlati križ s krono, kterege so mu presvitli cesar podelili. Ta popis iz Metlike sklepa z opazko, v kateri se pisatelj čudi da na Dunaji priznavajo zasluge gosp. Škofica, ki je iz golih pečin napravil prekrasen vrt, kmetijska domača družba pa nič ne ve o tem. — Na to opomnimo le to, da kmetijska družba je že leta 1859. tedaj 2 leti po dohodu v Suhor, priznala gospodarske zasluge prečastitega gosp. fajmoštra s tem, da ga je izvolila za svojega uda. Ako pa gosp. pisatelj misli, da bi ga bila kmetijska družba imela počastiti še s posebno zahvalnico, gotovo bi bila to storila, ako bi bil predsednik podružnice gospodarske ali pa gospodje, ki so zasluženega gosp. fajmoštra priporočili vladi, naznanili to isto kmetiški družbi. Tudi gosp. pisatelju samemu, ki je zdaj mislil na kmetijsko družbo, bi bila družba hvaležna, ako bi bil že poprej s takim poročilom na-njo mislil.

Novičar iz domačih in ptujih dežel.

Vsaki dan utegne neljubo novico prinesiti iz Dunaja, namreč to, da državni minister Belkredi odstopi. Pravijo, da minister Belkredi se trdno drži manifesta septemberskega in patenta januarskega, po kterih naj se sklepi ogerskega zbora predložijo izrednemu državnemu zboru v posvêt in prevdarek; minister Beust pa hoče, da ta zbor nima več pretresati ogerskih sklepov, ampak jih le kot gotovo stvar v svojo vednost vzeti. Ker se s tem početjem ne sklada Belkredi, je izročil prošnjo Njih Veličanstvu, naj ga pusti iz ministerstva; presvitli cesar — tako se nam piše ravnokar iz Dunaja — do večera 3. dne t. m. niso še sprejeli odpovedi Belkredijeve; da je pa prosil odstopa, to je gotovo. Danes se vsi dunajski centralistični časopisi radujejo Belkredijevega odstopa, ker danes je dan tukajšnjih volitev, in s to „novico“ mislijo „februarci“ ali kakor se hinavsko imenujejo „Verfassungsfreunde“ omamiti drugač misleče volilce. Mi pa še vsega tega ne moremo verjeti, kajti prečudna bi bila politika, ktera bi februarja meseca preklicala, kar je sklenila januarja meseca! — Povsod se je gugal avstrijski svet poslednje dni o volitvah za deželne zbore. Najbolj pa nas mika izvedeti, kako so se izvršile volitve po družih slovanskih krajih naše Avstrije. Radostni slišimo, da na Českem je narodna slovanska stranka v gotovi večini; na Moravskem je, kar nam je dozdej znano, voljenih 34 Slovanov in 34 Nemcev, pa iz vrste velicih posestnikov upajo Slovani še pomnožka. — Ogorski deželni zbor se je uprl novi rekrutni postavi, dokler je po ustavni poti ne potrdi deželni zbor. — Dunajskemu mestu bojo za obrambo napravili 42 trdnjav krog in krog in pa 3 nasipe. Ali se Prusa bojé ali kaj? — Krojača Pusta, na kterege je po govorici nekega Angleža sum letil, da je lani v Pragi stregel po življenji cesarjevem, je sodnija izpustila, ker po obširni preiskavi ni našla nikakoršnih dokazov. — Glasovi iz Pariza pravijo, da cesar Napoleon hoče odložiti ondašnjo veliko razstavo. — Prečudna je letošnja zima. Pri nas nimamo skor nič snega, dežja pa preveč, v gorkih deželah imajo pa, kakor na zgornjem Laškem, v južni Švajci in na Španjskem toliko snega, da so po železnicah bili čez 12 čevljev visoki zameti.

Listnica vredništva. „Repatnico“ prejeli in jo, ime prevodnikovo za-se ohranivši, izročili tukajšnjemu dramatičnemu društvu. — Sl. Čitalnici v Podragi: Hruševe peške so funt po 1 gold. 30 kr., jabelčne funt po 1 gld., akacijevo seme funt po 46 kr., lot murbovega po 20 kr. Hruševih in jabelčnih pešek se ne dobi več v Ljubljani, tako tudi akacijevega semena ne, ampak pri semenskem trgovcu Frid. Kuno-tu v Gradcu. Murbovega semena je še nekaj dobiti na vrtu ljubljanske kmetijske družbe. — Gosp. J. Pr. v Č: Najboljo vrtnarsko knjižico Pirčevo prejmete po pošti. Hruševih in jabelčnih pešek nimamo več; dobivajo se, kakor gori rečeno.

Žitna cena

v Ljubljani 1. februarja 1867.

Vagán (Metzen) v novem denarji: pšenice domače 6 fl. 80. — banaške 7 fl. 80. — turšice 4 fl. — soršice 5 fl. 53. — reži 4 fl. 3. — ječmena 3 fl. — prosa 2 fl. 80. — ajde 3 fl. 30. — oves 2 fl. —.

Kursi na Dunaji 5. februarja.

5% metaliki 61 fl. — kr. Ažijo srebra 126 fl. 25 kr.
Narodno posojilo 71 fl. — kr. Cekini 6 fl. 5 kr.